

Bruxelles, 22. ožujka 2024.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2024/0068(COD)

8148/24
ADD 5

SOC 231
EMPL 133
ECOFIN 353
EDUC 99
JEUN 64
CODEC 885
IA 93

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	21. ožujka 2024.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2024) 68 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA [...] priložen dokumentu Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o poboljšanju i izvršavanju radnih uvjeta pripravnika i suzbijanju prikazivanja redovnih radnih odnosa kao pripravništva i Prijedlog preporuke Vijeća o ojačanom kvalitativnom okviru za pripravništvo i o zamjeni Preporuke Vijeća od 10. ožujka 2014. o kvalitativnom okviru za pripravništvo [...]

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2024) 68 final.

Priloženo: SWD(2024) 68 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.3.2024.
SWD(2024) 68 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE
SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA

[...]

priložen dokumentu

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o poboljšanju i izvršavanju radnih uvjeta pripravnika i suzbijanju prikazivanja redovnih radnih odnosa kao pripravništva

i

Prijedlog preporuke Vijeća o ojačanom kvalitativnom okviru za pripravništvo i o zamjeni Preporuke Vijeća od 10. ožujka 2014. o kvalitativnom okviru za pripravništvo

[...]

{COM(2024) 132 final} - {COM(2024) 133 final} - {SEC(2024) 97 final} -
{SWD(2024) 66 final} - {SWD(2024) 67 final}

A. Potreba za djelovanjem na razini EU-a

Koji se problem rješava?

U EU-u ima 3,1 milijun pripravnika, a očekuje se da će potražnja za pripravištvom rasti. Kvalitetno pripravištvo može omogućiti ulazak na tržište rada. Međutim, unatoč poboljšanjima uvedenima [Preporukom Vijeća iz 2014. o kvalitativnom okviru za pripravištvo](#) (Kvalitativni okvir za pripravištvo iz 2014.) **problemi su i dalje prisutni.**

Prvi se problem odnosi na to što **se pružatelji pripravištva njime problematično koriste**, tj. odnosi se na nezakonitu praksu u kojoj su redovni radni odnosi prikazani kao pripravištvo ili pripravištvo nije u skladu s propisima. Osobama koje odrađuju takav nepropisan pripravički staž uskraćuju se relevantna prava sadržana u pravu EU-a, nacionalnom pravu ili kolektivnim ugovorima. Drugi je problem to što, iako pripravištva mogu biti u skladu s propisima, **njihova kvaliteta može biti loša.** U okviru takvih pripravištava naknada se ne dodjeljuje ili je neopravdano niska, pripravnici nemaju pristup socijalnoj zaštiti i/ili je komponenta učenja nedovoljno kvalitetna. Treći se problem odnosi na **nejednak pristup** zbog prepreka s kojima se suočavaju ranjive skupine, prepreka prekograničnom pripravištvu i problema povezanih s pripravištvom na daljinu / hibridnim pripravištvom.

Ti problemi otežavaju (mladim) osobama prelazak na tržište rada, nekima od njih uskraćuju radnička prava i dovode ih u veću opasnost od siromaštva i socijalne isključenosti. Osim toga, narušavaju pošteno tržišno natjecanje, mogu prolongirati neusklađenost ponude i potražnje za vještinama i umanjuju konkurentnost EU-a.

Što se nastoji postići ovom inicijativom?

Njezin je opći cilj poboljšati korištenje, kvalitetu i pristup pripravištvu u cijelom EU-u kako bi pripravištva nudila istinske mogućnosti za učenje i stjecanje radnog iskustva te olakšavala prelazak iz obrazovanja na posao i s jednog na drugo radno mjesto. Konkretno, inicijativom se namjerava ojačati provedba primjenjivog zakonodavstva i poduprijeti pripravnike u pristupu njihovim radničkim pravima, spriječiti problematično korištenje pripravištvom, podupirati pravedne radne uvjete (uključujući naknadu i pristup socijalnoj zaštiti) i poboljšati komponenta učenja u okviru pripravištva i pristup mogućnostima za pripravištvo.

Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?

Ta inicijativa EU-a pridonijet će postizanju ciljeva Ugovora koji se odnose na promicanje održivog gospodarskog rasta i društvenog napretka. Trebala bi potaknuti uzlaznu socijalnu konvergenciju i poboljšati usklađenost jedinstvenog tržišta tako što će države članice podupirati u osiguravanju ravnopravnih uvjeta, izvršavanja primjenjivih pravila te dosljedne i pravedne razine zaštite pripravnika u EU-u. Povećat će se i broj (budućih) radnika s relevantnim vještinama, čime će se pridonijeti poslovnoj konkurentnosti i socijalnoj uključenosti.

B. Opcije politike

Koje su se zakonodavne i nezakonodavne opcije razmatrale? Postoji li najpoželjnija opcija? Zašto?

U procjeni učinka razmotrena su četiri područja politike koja se odnose na: problematično korištenje pripravištvom (A), lošu kvalitetu pripravištva (B), nejednak pristup pripravištvu (C) i nedostatke u području primjene (D). Te su opcije politike odabrane zbog njihovih najboljih

rezultata kad je riječ o djelotvornosti, učinkovitosti, usklađenosti i proporcionalnosti u usporedbi s osnovnim scenarijem.

U okviru **područja politike A**, u najpoželjnijoj opciji propisuju se djelotvorne kontrole i inspekcije kako bi se otkrila pripravništva koja nisu u skladu s pravilima i radni odnosi koji su prikazani kao pripravništvo i protiv njih poduzele provedbene mjere. Te se kontrole i inspekcije potkrepljuju nepotpunim popisom elemenata definiranih na razini EU-a. Najpoželjnija opcija uključuje mjere za potporu nadležnim tijelima u procjeni i posebne mjere potpore za pripravnike kako bi mogli ostvariti svoja prava.

U okviru **područja politike B** osigurava se da se prema pripravnicima koji su radnici ne postupa na nepovoljniji način u smislu radnih uvjeta, uključujući plaću, nego prema usporedivim radnicima na početničkim radnim mjestima, osim ako je to opravdano objektivnim razlozima. Među ostalim, daju se preporuke o pravednoj/razmjernoj naknadi, pristupu socijalnoj zaštiti i mentorstvu za sve pripravnike te o proširenju informacija u pisanim ugovorima o pripravništvu.

Područje politike C uključuje preporuke za 1. osiguravanje jednakog pristupa pripravništvu za ranjive skupine, 2. olakšavanje prekograničnog pripravništva i 3. poboljšanje pripravništva na daljinu / hibridnog pripravništva. U okviru **područja politike D** područje primjene proširuje se na sva pripravništva.

Najpoželjnija je opcija paket koji sadržava **direktivu** koja se primjenjuje na pripravnike koji su radnici u skladu s pravom EU-a i **ažuriranu preporuku Vijeća** kojom su obuhvaćeni svi pripravnici.

Tko podržava koju opciju?

Najpoželjnijom opcijom uvažavaju se prioriteti [Rezolucije Europskog parlamenta iz 2023.](#) u skladu s člankom 225. UFEU-a, kojom se Komisiju poziva da ažurira i ojača Kvalitativni okvir za pripravništvo iz 2014. i pretvori ga u snažniji zakonodavni instrument. Ta je opcija u skladu i s preporukom Konferencije o budućnosti Europe, kao i sa stajalištima sindikata i organizacija mladih. Međutim, s obzirom na aspekte supsidijarnosti, proporcionalnosti i zakonitosti najpoželjnija opcija u nekoliko područja ne uključuje pravno obvezujuće mjere koje su ti dionici zatražili. Poslodavci se slažu s općim ciljem i s većinom opcija politike u okviru najpoželjnije opcije, ali protive se pravno obvezujućim mjerama i zagovaraju nezakonodavne.

C. Učinci najpoželjnije opcije

Koje su prednosti najpoželjnije opcije?

Pripravnicima će donijeti socijalne koristi jer će se smanjiti broj problematičnih i nekvalitetnih pripravništava. Smanjit će se i broj pripravnika koji su već predugo pripravnici, uključujući višekratno/uzastopno pripravništvo kod istog poslodavca. Pripravnicima bi također pogodovala pravednija naknada, širi pristup socijalnoj zaštiti i bolje mogućnosti za učenje. Ovisno o provedbi, taj bi učinak moglo osjetiti do 1,5 milijuna neplaćenih pripravnika i 300 000 plaćenih pripravnika koji nemaju pristup potpunoj socijalnoj zaštiti. Pripravnici koji se smatraju radnicima imat će pravo na jednako postupanje kao drugi radnici / radnici na početničkim radnim mjestima kod istog poslodavca, osim ako je različito postupanje opravdano objektivnim razlozima. Najpoželjnijom opcijom poboljšala bi se i pristupačnost pripravništva za osobe iz ranjivih skupina, uključujući osobe s invaliditetom.

Očekuje se da će najpoželjnija opcija **pružateljima pripravništva** donijeti **ekonomske koristi** zbog pravednijeg tržišnog natjecanja. Osim toga, za poslodavce bi prednost bila povećanje produktivnosti i konkurentnosti zbog kvalificiranije radne snage. Dodatne koristi ostvarile bi se od boljeg usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada i viših stopa zadržavanja, što bi poslodavcima moglo smanjiti troškove traženja i zapošljavanja odgovarajućih kandidata. Pružatelji pripravništva na raspolaganju bi imali i širi i raznolikiji skup kandidata.

Koliki su troškovi najpoželjnije opcije?

Glavni troškovi najpoželjnije opcije odnose se na moguće povećanje troškova rada te administrativnih ili sudskih postupaka i kazni. To bi se primjenjivalo samo na pružatelje pripravništva ako se kontrolama i inspekcijama otkriju problematična pripravništva i pripravništva loše kvalitete. Podrazumijevali bi se i određeni troškovi prilagodbe novim odredbama i pružanja informacija nadležnim tijelima (na njihov zahtjev) o pripravnicima i njihovim ugovorima.

Neki su dionici bili zabrinuti da bi ti troškovi mogli smanjiti ponudu pripravništava, posebno plaćenih pripravništava. Većina tih potencijalno izgubljenih pripravništava vjerojatno bi ionako bila problematična i/ili loše kvalitete, pa bi njihov gubitak bio u skladu s ciljem inicijative. Očekuje se da će učinak na smanjenje plaćenog pripravništva biti malen s obzirom na koristi za pružatelje pripravništva, demografske trendove i konkurenciju na tržištu rada.

Kako će to utjecati na poduzeća i MSP-ove?

MSP-ovi će moći birati među većim brojem kandidata za pripravništvo i pogodovat će im ravnopravniji uvjeti, što će im pomoći da budu konkurentniji.

Hoće li to bitno utjecati na državne proračune i uprave?

Nacionalna tijela uspješnije bi otkrivala i suzbijala prikazivanje radnih odnosa kao pripravništva. Osjetio bi se pozitivan učinak na javne proračune zbog povećanih prihoda od poreza i doprinosa za socijalnu sigurnost, izrečenih novčanih kazni i smanjenih rashoda za socijalnu zaštitu i aktivaciju. Glavni izvori troškova bili bi provedba u nacionalnim regulatornim okvirima, jačanje kapaciteta inspeksijskih tijela i uspostava kanala za izvješćivanje. Moglo bi doći do blagog negativnog učinka na proračun ako pružatelji pripravništva odluče smanjiti ukupni broj plaćenih radnih mjesta.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Očekuje se da će najpoželjnija opcija imati značajan pozitivan učinak na osiguravanje temeljnih prava u EU-u.

D. Daljnje mjere

Kad će se predložene mjere preispitati?

Direktiva će se preispitati pet godina nakon stupanja na snagu, nakon dvogodišnjeg razdoblja prenošenja, a Preporuka će se preispitati u roku od tri godine od donošenja.